

Alfred Dalin

Författare:

TAM-Arkiv

Alfred Dalin var verksam främst som lärare i Huskvarna. Men han var även aktiv i Sveriges Allmänna Folkskollärareförening där han var ordförande under 20 år. Han gjorde sig känd i hela Sverige som en mycket framsynt skolman – både som lärare och rektor för sin samskola i Huskvarna och som reformivrare och skolpolitiker.

Efter att ha utbildat sig till folkskollärare tjänstgjorde Alfred Dalin i Maria församling i Stockholm 1876-79. Sedan blev han ordinarie lärare vid Huskvarna skola, en befattning han innehade till 1899. När han tillträdde var förhållandena på skolan i Huskvarna inte speciellt imponerande, minst sagt. I ”Svensk Läraretidning” berättas att skolan var en stenbyggnad som tidigare använts som kruthus. Han fick undervisa hela 70 elever. Men Alfred Dalin var en energisk man som snart satte igång att förändra såväl skolan och de pedagogiska metoderna. Han såg till så att nya lokaler uppfördes och att lärartjänster tillsattes. Det blev snabbt betydligt mer ordning och fasthet i skolan. Han fortsatte i samma anda och byggde sedan upp något som kom att bli en mönsterskola i Huskvarna som besöktes i studiesyfte av skolfolk från hela landet.

Dalin blev sedan en pionjär för skolans utveckling både i Huskvarna och i övriga Sverige – en entusiastisk förespråkare för reformsträvanden på skolans område. Huskvarna Samrealskola kom på hans initiativ att vara den första skola i landet i vilken pojkar och flickor blandades. Han förespråkade också – i tidens reforminriktade anda – en gemensam bottenskola för alla Sveriges barn. Ett exempel på hans engagemang för en mer demokratisk skola är att han polemiserade i ”Svensk Läraretidning” mot idéer om att införa varannandagsläsning i den svenska skolan. På många sätt var han före sin tid och många av hans pedagogiska idéer kom att förverkligas först efter hans död. År 1904 hyllade Svensk Läraretidning skolrådet Dalin för hans 25-åriga arbete för Huskvarnas skolsystem med följande rader:

”Aldrig fann ett uppblomstrande samhälle för de ungas fostran en mer nitisk dugande och plikttrogen lärare än Alfred Dalin.”

Han blev också på ett ganska tidigt stadium – 1885, då han var 30 år - invald i centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskollärareförening (SAF). Där blev han en aktiv personlighet som hade stor betydelse för föreningens utveckling. Han var SAFs ordförande under ett par perioder under det förra seklets två första decennier. Han blev också en flitig skribent i föreningens tidskrift: ”Svensk Läraretidning” i vilken han tog upp många samtida frågor rörande skolan och pedagogiken. Exempelvis visade han att det fanns en stor mängd utländskt undervisningsmaterial som med utmärkt fördel kunde användas även i den svenska skolan.

En annan oerhört betydelsefull insats gjorde han för att utveckla och förnya de svenska läromedlen. De dåvarande läromedlen ansågs föråldrade och byggda på en alltför hierarkisk samhällsuppfattning. Tillsammans med Fridtjuv Berg tog han initiativ till och redigerade serien ”Läseböcker för Sveriges barndomsskolor” .

I detta bokprojekt engagerades flera namnkunniga svenska författare. En av dem var Selma Lagerlöf som skrev boken ”Nils Holgerssons underbara resa” – en klassiker som i sagans form lärde barnen fakta om den svenska geografin. Det var Dalin som kom med idén att involvera Selma Lagerlöf i arbetet med läroböckerna. Både Dalin och Selma Lagerlöf var överens om att Sverige där skulle presenteras på ett positivt sätt. En sådan positiv beskrivning av landet syftade också att motverka den omfattande emigrationen till USA som då sågs som ett stort problem. En annan författare som involverades i projektet var Verner von Heidenstam som skrev boken ”Svenskarna och deras hövdingar” – en bok om den svenska historien. Alfred Dalin utgav själv en bok inom denna bokserie: ”Svensk vers” (1908) samt fristående ”Valda bibeltexter”.

Dalin var ledamot i folkundervisningskommittén 1909-14. Från 1915 till sin död verkade han som undervisningsråd i Stockholm. Alfred Dalin avled 1919.

Artikeln har skrivits för webbplatsen Lärarnas historia och publicerades i mars 2010. För källreferens ange: Författare, Artikeltitle, www.lararnashistoria.se, 2010.